

SENÁT

PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY

13. funkční období

265

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb.,
o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů,
a zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi,
ve znění pozdějších předpisů

Lhůta pro projednání Senátem
uplyne 24. července 2022

(Navazuje na sněmovní tisk č. 235
z 9. volebního období PS PČR)

2022

ZÁKON

ze dne 2022,

kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o státní sociální podpoře

Čl. I

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění zákona č. 137/1996 Sb., zákona č. 132/1997 Sb., zákona č. 242/1997 Sb., zákona č. 91/1998 Sb., zákona č. 158/1998 Sb., zákona č. 360/1999 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 155/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 271/2001 Sb., zákona č. 151/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb., zákona č. 125/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 453/2003 Sb., zákona č. 53/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 315/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 124/2005 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 204/2005 Sb., zákona č. 218/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 381/2005 Sb., zákona č. 552/2005 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 113/2006 Sb., zákona č. 115/2006 Sb., zákona č. 134/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 214/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 213/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 269/2007 Sb., zákona č. 379/2007 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 414/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 326/2009 Sb., zákona č. 362/2009 Sb., zákona č. 346/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 331/2012 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 48/2013 Sb., zákona č. 267/2013 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 306/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 101/2014 Sb., zákona č. 250/2014 Sb., zákona č. 252/2014 Sb., zákona č. 253/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 137/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 98/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 200/2017 Sb., zákona č. 222/2017 Sb., zákona č. 92/2018 Sb., zákona č. 32/2019 Sb., zákona č. 277/2019 Sb., zákona č. 363/2019 Sb., zákona č. 540/2020 Sb., zákona č. 588/2020 Sb., zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 285/2021 Sb., zákona č. 363/2021 Sb. a zákona č. 17/2022 Sb., se mění takto:

1. V § 7 odst. 6 se slova „, i když je v bytě hlášena k trvalému pobytu“ zrušují.
2. V § 25 odst. 1 písm. c) se za slovo „rozumí“ vkládá slovo „zejména“.

3. V § 25 odst. 2 věty první se slova „ , náklady za plnění poskytované s užíváním bytu se prokazují podrobným rozpisem jednotlivých služeb“ nahrazují slovy „ ; v případě nákladů za plnění poskytované s užíváním bytu se nevyžaduje podrobný rozpis jednotlivých služeb“ a věty druhá a třetí se zrušují.

4. V § 28 se dosavadní text označuje jako odstavec 1 a doplňují se odstavce 2 až 4, které znějí:

„(2) Ministerstvo průmyslu a obchodu ve spolupráci s Energetickým regulačním úřadem předloží vládě odhad průměrného navýšení úrovně nákladů na energie mezi obdobím od 1. ledna do 31. prosince kalendářního roku předcházejícího období, pro které se výše částek normativních nákladů na bydlení stanoví, a obdobím od 1. ledna do 31. prosince kalendářního roku, pro který se výše částek normativních nákladů na bydlení stanoví, pokud to vláda uloží.

(3) Výši částek normativních nákladů na bydlení podle odstavce 1 písm. c) může vláda upravit s přihlédnutím k odhadu průměrného navýšení úrovně nákladů na energie podle odstavce 2.

(4) Vláda může pro období do 31. prosince kalendářního roku, pro který se výše částek normativních nákladů na bydlení stanoví podle odstavce 1 a 3, nařízením zvýšit částky normativních nákladů na bydlení, a to s účinností od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po jeho vyhlášení, pokud z odhadu podle odstavce 2 vyplývá významná změna průměrného navýšení úrovně nákladů na energie v průběhu kalendářního roku, pro který se výše částek normativních nákladů na bydlení stanoví.“.

5. V § 30 odst. 3 písm. a) a b) se částka „10 000 Kč“ nahrazuje částkou „13 000 Kč“.

6. V § 51 odstavec 5 zní:

„(5) Příspěvek na bydlení se vyplácí vždy po období kalendářního čtvrtletí nebo v rámci tohoto kalendářního čtvrtletí po dobu kratší, trval-li nárok na tuto dávku jen po kratší dobu, než je kalendářní čtvrtletí. Je-li příspěvek na bydlení vyplácen k poslednímu dni kalendářního čtvrtletí, náleží jeho výplata v bezprostředně následujícím kalendářním čtvrtletí, jen jestliže nejpozději do konce prvního kalendářního měsíce tohoto následujícího kalendářního čtvrtletí se prokáže výše rozhodných příjmů za kalendářní čtvrtletí, k jehož poslednímu dni byla dávka vyplacena. Neprokáže-li se rozhodný příjem podle věty druhé, zastaví se výplata příspěvku na bydlení od splátky náležející za kalendářní měsíc, do jehož konce je třeba prokázat výši příjmů pro výplatu příspěvku na bydlení na následující kalendářní čtvrtletí. Neprokáže-li se rozhodný příjem ani do konce kalendářního čtvrtletí, za které by se měla uvedená dávka vyplácet, nárok na příspěvek na bydlení zaniká. Ustanovení věty druhé až čtvrté se vztahuje také na prokazování nákladů na bydlení. Prokáže-li se nárok na výplatu příspěvku na bydlení za dobu, za kterou výplata této dávky podle tohoto odstavce nenáležela, nebo prokáže-li se nárok na příspěvek na bydlení za dobu zániku nároku na tuto dávku podle tohoto odstavce, postupuje se obdobně podle odstavce 4.“.

7. V § 51 odst. 5 se za slova „k poslednímu dni“ vkládají slova „1. nebo 3.“.

8. Za § 51 se vkládá nový § 51a, který zní:

„§ 51a

(1) Je-li příspěvek na bydlení vyplácen k poslednímu dni 4. kalendářního čtvrtletí, jeho výplata náleží i v 1. kalendářním čtvrtletí bezprostředně následujícího kalendářního roku, pro stanovení jeho výše se vychází ze skutečností rozhodných pro nárok na příspěvek na bydlení, ze kterých byla určena výše příspěvku na bydlení vypláceného ke dni 31. prosince bezprostředně předcházejícího kalendářního roku, není-li dále stanoveno jinak. Ustanovení vět třetí až páté § 51 odstavce 5 se nepoužijí.

(2) Prokáže-li oprávněná osoba, které k poslednímu dni 4. kalendářního čtvrtletí náležela výplata příspěvku na bydlení, v termínu do 15. ledna bezprostředně následujícího kalendářního roku, výši rozhodných příjmů a náklady na bydlení za předcházející čtvrtletí, jsou pro určení nároku na příspěvek na bydlení na období 1. kalendářního čtvrtletí bezprostředně následujícího kalendářního roku a jeho výši rozhodné tyto skutečnosti a ustanovení odstavce 1 se nepoužije.

(3) Je-li příspěvek na bydlení vyplácen k poslednímu dni 2. kalendářního čtvrtletí, jeho výplata náleží i ve 3. bezprostředně následujícím kalendářním čtvrtletí, pro stanovení jeho výše se vychází ze skutečností rozhodných pro nárok na příspěvek na bydlení, ze kterých byla určena výše příspěvku na bydlení vypláceného ke dni 30. června bezprostředně předcházejícímu 3. kalendářnímu čtvrtletí, není-li dále stanoveno jinak. Ustanovení vět třetí až páté § 51 odstavce 5 se nepoužijí.

(4) Prokáže-li oprávněná osoba, které k poslednímu dni 2. kalendářního čtvrtletí náležela výplata příspěvku na bydlení, v termínu do bezprostředně následujícího 15. července, výši rozhodných příjmů a náklady na bydlení za bezprostředně předcházející kalendářní čtvrtletí, jsou pro určení nároku na příspěvek na bydlení na období 3. bezprostředně následujícího kalendářního čtvrtletí a jeho výši rozhodné tyto skutečnosti a ustanovení odstavce 3 se nepoužije.

(5) Pro období od 1. ledna do 31. března a období od 1. července do 30. září se ustanovení § 61 odst. 1 a 3 nepoužijí, s výjimkou povinnosti hlášení změn v okruhu společně posuzovaných osob, spolu s údaji o výši jejich rozhodných příjmů, a změn v užívání bytu; změnou v užívání bytu se pro tyto účely rozumí zánik nebo změna právního titulu k užívání bytu.“.

9. V § 58 odst. 2 větě první se slova „místa, kde je oprávněná osoba hlášena k trvalému pobytu“ nahrazují slovy „místní příslušnosti podle § 66 odst. 2“ a slova „trvalého pobytu oprávněné osoby“ se nahrazují slovy „místní příslušnosti“ a větě druhé se slova „místa trvalého pobytu oprávněné osoby“ nahrazují textem „§ 66 odst. 2“.

10. V § 68 odst. 1 písm. e) se slova „ , nákladů za plnění poskytovaná s užíváním bytu a“ nahrazují slovy „a doklady o výši“.

11. § 68a zní:

„§ 68a

V řízení o dávkách podle tohoto zákona lze jako podklady pro vydání rozhodnutí použít záznamy na technických nosičích dat, mikrografické záznamy, tištěné produkty optického archivačního systému a tištěné nebo fotografické produkty jiné výpočetní techniky místo originálu listiny, podle jehož obsahu byly pořízeny. Orgán státní sociální podpory vyzve osobu, která předložila kopii listiny, k předložení originálu nebo úředně ověřeného opisu nebo kopie listiny, má-li pochybnosti o pravosti předložené kopie.“.

12. V § 68b se na konci textu písmene b) doplňují slova „nebo elektronický formulář“.

13. V § 69 odst. 1 písm. e) se slova „bude-li krajská pobočka Úřadu práce rozhodovat podle § 7 odst. 6 nebo o zvláštním příjemci podle § 59“ nahrazují slovy „nebo bude-li krajská pobočka Úřadu práce rozhodovat o zvláštním příjemci podle § 59“.

14. V § 70 odst. 1 se na konci textu věty druhé slova „věty čtvrté“ nahrazují slovy „věty třetí a páté“.

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Řízení o dávkách státní sociální podpory náležejících nejpozději za měsíc předcházející měsíci, ve kterém tento zákon nabude účinnosti, zahájená a pravomocně neskončená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle zákona č. 117/1995 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Řízení o dávkách státní sociální podpory náležejících nejdříve za měsíc, ve kterém tento zákon nabude účinnosti, zahájená a pravomocně neskončená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle zákona č. 117/1995 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

3. Příspěvek na bydlení, který byl přiznán podle § 51 odst. 5 věty první zákona č. 117/1995 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, na období 1. července 2021 do 30. června 2022 nebo v rámci tohoto období na dobu kratší, a na nějž nárok ke dni 30. června 2022 stále trvá, se považuje za příspěvek na bydlení přiznaný od 1. července 2022 na neurčito. Pro nárok na výplatu dávky náležející nejdříve za měsíc červenec 2022 platí § 51 odst. 5 zákona č. 117/1995 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o pomoci v hmotné nouzi

Čl. III

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění zákona č. 165/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 379/2007 Sb., zákona č. 239/2008 Sb., zákona č. 259/2008 Sb., zákona č. 306/2008 Sb., zákona č. 382/2008 Sb., zákona č. 479/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 206/2009 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 141/2010 Sb., zákona č. 347/2010 Sb., zákona č. 427/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 364/2011 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 303/2013 Sb., zákona č. 306/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 252/2014 Sb., zákona č. 254/2014 Sb., zákona č. 205/2015 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 367/2016 Sb., zákona č. 98/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 309/2018 Sb., zákona č. 588/2020 Sb., zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 327/2021 Sb., zákona č. 344/2021 Sb. a zákona č. 363/2021 Sb., se mění takto:

1. V § 2 odstavec 4 zní:

„(4) Za osobu v hmotné nouzi může orgán pomoci v hmotné nouzi považovat též osobu, kterou postihne vážná mimořádná událost a jejíž celkové sociální a majetkové poměry jsou takové, že jí neumožňují překonat nepříznivou situaci vlastními silami; vážnou mimořádnou událostí se pro účely tohoto zákona rozumí zejména

- a) živelní pohroma (například povodeň, vichřice a vyšší stupně větrné pohromy, zemětřesení), požár nebo jiná destruktivní událost, ekologická nebo průmyslová havárie,
- b) jiná událost, kterou nebylo možné s ohledem na její rozsah předvídat ani jí předejít, v jejímž důsledku je osoba z důvodu nedostatku finančních prostředků ohrožena zejména ztrátou bydlení nebo nezajištěním základních životních potřeb.“

2. V § 9 odst. 1 písm. a) se za text „70 %“ vkládají slova „příjmu z důchodů poskytovaných v rámci důchodového pojištění⁵³⁾“.

3. V § 9 odst. 1 písm. b) se bod 3 zrušuje.

4. V § 9 se doplňuje odstavec 4, který zní:

„(4) Příjmy podle odstavce 1 nebo jejich část, jejichž zápočet do rozhodného příjmu pro účely stanovení nároku na dávku by nebylo s ohledem na účel, pro který má být dávka poskytnuta, spravedlivé požadovat, orgán pomoci v hmotné nouzi do rozhodného příjmu nezapočítá.“

5. V § 10 odst. 2 se na konci písmene a) čárka nahrazuje tečkou a písmeno b) se zrušuje a zároveň se zrušuje označení písmene a).

6. V § 10 se za odstavec 4 vkládá nový odstavec 5, který zní:

„(5) Rozhodným obdobím, za které se zjišťují příjem, sociální a majetkové poměry v případě podání žádosti o jednorázovou dávku, je období aktuálního měsíce a 3 kalendářních měsíců předcházejících aktuálnímu kalendářnímu měsíci; pokud by nebylo s ohledem na účel, pro který má být jednorázová dávka poskytnuta, spravedlivé požadovat zjišťování a hodnocení příjmů, sociálních a majetkových poměrů za období 3 kalendářních měsíců předcházejících aktuálnímu kalendářnímu měsíci, může krajská pobočka Úřadu práce určit, že bude příjem, sociální a majetkové poměry zjišťovat a hodnotit za období aktuálního kalendářního měsíce.“.

Dosavadní odstavce 5 a 6 se označují jako odstavce 6 a 7.

7. V § 36 odstavec 2 zní:

„(2) Pro účely poskytování mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené v § 2 odst. 3 a 6 se tato osoba posuzuje bez společně posuzovaných osob. Pro účely poskytování mimořádné okamžité pomoci osobě uvedené v § 2 odst. 5 písm. a) může orgán pomoci v hmotné nouzi určit, že se tato osoba posuzuje bez společně posuzovaných osob, pokud společné posuzování není možné po osobě spravedlivě požadovat. Mimořádnou okamžitou pomoc lze poskytnout pouze jedné z osob společně posuzovaných.“.

8. V § 37 písm. b) se za text „odst. 4“ vkládá text „písm. a)“ a na konci textu písmene b) se doplňují slova „; v § 2 odst. 4 písm. b) se stanoví s přihlédnutím k majetkovým poměrům a příjmové situaci osoby tak, aby součet dávek poskytnutých osobě z tohoto důvodu nepřekročil dvacetinásobek částky životního minima jednotlivce³⁵⁾ v rámci 12 kalendářních měsíců po sobě jdoucích,“.

9. V § 37 písm. c) se za slovo „stanoví“ vkládají slova „s přihlédnutím k majetkovým poměrům a příjmové situaci osoby“.

10. V § 67 odstavec 1 zní:

„(1) Místní příslušnost krajské pobočky Úřadu práce se řídí, pokud tento zákon nestanoví jinak,

- a) místem, kde osoba bydlí nebo kde se skutečně zdržuje,
- b) jestliže však k situaci, která vyžaduje poskytnutí mimořádné okamžité pomoci, došlo mimo správní obvod krajské pobočky Úřadu práce, kde osoba bydlí nebo kde se skutečně zdržuje, je místně příslušnou krajská pobočka Úřadu práce, v jejímž správním obvodu k této situaci došlo.“.

11. V § 67 se odstavec 3 zrušuje.

12. V § 71 se na konci textu písmene b) doplňují slova „nebo elektronický formulář“.

13. § 73 a 74 včetně nadpisu znějí:

„§ 73

V řízení o dávkách podle tohoto zákona lze jako podklady pro vydání rozhodnutí použít záznamy na technických nosičích dat, mikrografické záznamy, tištěné produkty optického archivačního systému a tištěné nebo fotografické produkty jiné výpočetní techniky místo originálu listiny, podle jehož obsahu byly pořízeny. Orgán pomoci v hmotné nouzi vyzve osobu, která předložila kopii listiny, k předložení originálu nebo úředně ověřeného opisu nebo kopie listiny, má-li pochybnosti o pravosti předložené kopie.

§ 74

Vyjádření k podkladům pro rozhodnutí

(1) Povinnost správního orgánu dát účastníkovi řízení před vydáním rozhodnutí možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí neplatí, bude-li rozhodnutí vydáváno pouze na základě podkladů, které správnímu orgánu předložil tento účastník řízení nebo osoba s ním společně posuzovaná, nebo údajů, které jsou vedeny v Jednotném informačním systému práce a sociálních věcí, anebo jedná-li se o situace uvedené v § 49 odst. 5.

(2) V případech uvedených v odstavci 1 může být prvním úkonem správního orgánu v řízení vydání rozhodnutí ve věci, jedná-li se o řízení vedené z moci úřední.“.

14. V § 76 se doplňuje odstavce 4, který zní:

„(4) Oznámení se nedoručuje, dojde-li ke změně výše dávky z důvodu zvýšení životního minima a existenčního minima nebo u nezaopatřeného dítěte z důvodu dosažení věku stanoveného pro používání vyšší částky životního minima, pokud je důvodem změny výše dávky pouze změna věku dítěte. Pro podání námitek platí odstavce 2 a 3 obdobně.“.

Čl. IV

Přechodná ustanovení

1. Řízení o dávkách pomoci v hmotné nouzi zahájená a pravomocně neskončená přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se dokončí podle zákona č. 111/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Úřad práce České republiky - krajské pobočky a pobočka pro hlavní město Prahu (dále jen „krajská pobočka Úřadu práce“) doručí v období od 1. července 2022 do 30. září 2022 dosavadním příjemcům příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení písemné sdělení o změně místní příslušnosti krajských poboček Úřadu práce podle tohoto zákona a zároveň je vyzve, aby v případě, kdy je místo, kde na území České republiky bydlí, odlišné od místa, kde jsou hlášeni k trvalému pobytu, tuto skutečnost písemně oznámili krajské pobočce Úřadu práce, která jim příspěvek na živobytí nebo doplatek na bydlení vyplácí; toto sdělení se nedoručuje do vlastních rukou.

3. Ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona až do dne oznámení změny místa skutečného pobytu příjemce příspěvku na živobytí a doplatku na bydlení příslušné krajské pobočce Úřadu práce podle bodu 2 vyplácí tyto dávky krajská pobočka Úřadu práce, která jim tyto dávky naposledy vyplácela přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona. Při změně místní příslušnosti

postupuje krajská pobočka Úřadu práce podle § 43 odst. 6 zákona č. 111/2006 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, obdobně.

ČÁST TŘETÍ

ÚČINNOST

Čl. V

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. července 2022, s výjimkou ustanovení čl. I bodů 7 a 8, která nabývají účinnosti dnem 1. října 2022.